

Tekst van de Nieuwjaarstoespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, de heer P.R.H.M. (Reré) van der Linden, t.g.v. de Nieuwjaarsontvangst van Hare Majesteit de Koningin op 5 januari 2010 in het Koninklijk Paleis te Amsterdam.

Majesteit,

Met het pas begonnen nieuwe jaar laten we een decennium achter ons dat de sporen droeg van internationale crises. Crises nopen tot gemeenschappelijke actie. Gevoel van onmacht kunnen we slechts door gedeelde inspiratie en nieuwe daadkracht doorbreken. Er is enige reden tot optimisme. De eerste tekenen van economisch herstel dienen zich aan. Internationaal heeft de positie en rol van nieuwe economieën en hun vermogen verantwoordelijkheid te nemen, erkenning gevonden. De democratische rechtsorde is bestand gebleken tegen beproevingen. Deze ontwikkelingen rechtvaardigen het vertrouwen om gezamenlijk – nationaal en wereldwijd – duurzame oplossingen te vinden en nieuwe wegen in te slaan voor de vraagstukken van onze tijd.

De landen van de Europese Unie zijn begonnen aan een nieuwe fase in hun samenwerking. Van hier wens ik de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso en de eerste Europese Raadsvoorzitter Herman van Rompuy daarmee veel succes. Het onlangs in werking getreden Verdrag van Lissabon heeft de Europese Unie op een nieuwe leest geschoeid. Zo versterkt het de mogelijkheid van Europa om als actor op het wereldtoneel mede inhoud te geven aan een gemeenschappelijk internationaal beleid.

De wereld is kleiner geworden en toch weten wij vaak zo weinig van elkaar. Vooroordelen en onwetendheid vergroten gebrek aan respect, onverdraagzaamheid en onzekerheid. Investeren in de interculturele- en interreligieuze dialoog is in de komende jaren essentieel. De sociale, culturele en etnische diversiteit moet meer een krachtbron van onze samenleving worden. In deze eeuw moet het accent liggen op verbondenheid. Verzoening legt een kostbare band, zeker met landen en volkeren die zich die meer dan waardig hebben getoond. Moet niet tegen deze achtergrond de vraag worden beantwoord of de Duitse ambassadeur op 4 mei welkom is op de Dam?

Intussen blijft het van belang dat wij de betekenis van onze democratische instituties uitdragen. Naar buiten toe, maar ook naar binnen. De democratie functioneert niet vanzelf, maar heeft als brandstof onze voortdurende bezieling nodig. Binnen de verhouding burger en overheid is vertrouwen een begrip dat twee kanten heeft. Het is niet alleen de enkeling die moet kunnen rekenen op een betrouwbare overheid en een goed functionerend maatschappelijk bestel.

Ook de overheid moet kunnen vertrouwen op burgers die loyaal zijn aan onze rechtsorde en de principes van onze democratie. Integriteit aan beide kanten is daarbij essentieel.

Nieuw elan in de samenleving vraagt ook een herstel van normbesef en zelfreinigend vermogen. Meer dan ooit tevoren wordt gevraagd naar verantwoording vanuit morele uitgangspunten. Op elk niveau – van de bestuurstafels tot op de werkvloer, in het bedrijfsleven, de publieke sector en de media - zullen wij allemaal aan integriteit inhoud moeten geven, om te beginnen met het stellen van het goede voorbeeld.

Het nieuwe jaar nodigt ons uit tot het scheppen van orde en beschaving. Ook daarin mogen we ambitieus zijn, en vormgeven aan de culturele waarden die ons land en Europa meer dan tweeduizend jaar hebben gevoed. Gedeelde idealen inspireren ons om te werken aan een nieuwe samenleving. De talloze vrijwilligers en maatschappelijke organisaties die op alle niveaus actief zijn, en ook hier in ons midden vertegenwoordigd, zijn hierbij voor ons een lichtend voorbeeld.

Majesteit,

uw kersttoespraak was actueel en indrukwekkend en verdient zorgvuldige overweging. U hebt zeer betekenisvolle woorden gewijd aan het belang van een samenleving waarin mensen oog hebben voor elkaar en waarin het weer verbinden van individu en gemeenschap en het herstellen van vertrouwen tot de grootste uitdagingen behoren.

Graag wens ik u en de uwen een gezond en zeer voorspoedig 2010 toe. Namens allen hier aanwezig dank ik u voor deze feestelijke ontvangst. Ik wil het glas heffen op ons gezamenlijk vermogen in een jaar dat ons voor zware opgaven stelt, de samenleving met inspiratie, creativiteit en daadkracht te dienen.
